

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Libri// Officialis// Sive Agendae S.// Ecclesiae Treverensis
Pars// Prior**

Jakob <III., Trier, Erzbischof>

Avgvstae Treverorum, 1574

VD16 A 766

De Sacramento Baptismi catholica instructio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72595](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72595)

De Sacramento Baptismi catho- III

lica instructio.

Baptismus est sacramentum regenerationis per aquam in verbo: I
Accedit enim verbum ad elementum, & fit sacramentum.

Sine hoc, re vel voto suscepto, nemo saluari potest, aut cum Ecclesia II
catholica communionē vllam habere, immò nec in cœmeterio fide-
lium sepeliri.

Vt bis nasci, sic nec renasci per baptismum idem bis potest. III

Sacramentum hoc, præter verbum & elementum, siue formā & ma- IIII
teriam, vt vocant, necessariò requirit ministrum, & recipiētem, cum
intentione debita quorum vel vno deficiente, Sacramentum esse non
potest.

Quauis parte naturalis dici, Baptismus ritè confertur. id est, quouis V
tempore.

De Materia Baptismi.

Materia est aqua naturalis, qualis est putei, fluij, maris, fontis, pa- I
ludis, pluuiæ.

Extra necessitatem Baptismus sine aqua, chrismate nouo illius anni, II
(nam chrisma & oleum præcedentis anni comburenda sunt.) & sa-
cerdotis oratione, singulis annis, sabbatho sancto Paschæ, & in vigi-
lia Pentecostes sanctificata, absque peccato conferri nequit.

De Forma Baptismi.

Forma Baptismi (quam *verbum vitæ* vocat Apostolus) est: Ego I
baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus S. Amen. Matt. 28.

Quauis lingua, forma proferri potest (immò Parochi obstetrices do- II
cere debent, vt vernaculo sermone in necessitate baptizent) quam-
uis à sacerdote in Ecclesia latina, & Romana, latinè tantum debeat
pronunciari.

De Ministro Baptismi.

Proprius minister huius Sacramenti est Episcopus, vel Parochus, I
& Sacerdos, quem hi substituunt. Diaconis verò, sine Episcopi
aut Parochi licentia, non licere ordinariè baptizare quēquam, pluri-
ma Sanctorum patrum testimonia probant.

Cogente summa necessitate, sine solennibus cæremonijs baptizare II
possunt Laici, Iudei, Pagani, Fœminę, Pater, Mater, 30. q. 1. cap. Ad li-
mina. etiã Hæretici, modò seruatis legitimis forma, & materia, velint
hoc facere, quod Catholica Ecclesia in hac ablutione intendit. Notā-

A 2 dum

edum tamen quoddam presente viro non debeat baptizare mulier, nec laicus presente clerico, neque clericus coram sacerdote. et c. neque sacerdos extra necessitate, nisi sit parochus, alius efficietur irregularis. De cle. non ord. ca. 1. Immo sacerdos non debet aliquem baptizare, nisi sit eius parochianus. 16. q. 1. ca. Interdicimus.

- III** Parochus Baptizatorum, & patrinorum nomina libro Ecclesie inscribat, sicut ea inscribuntur libro vite Ecclesie triumphantis, doceatque ea, quae infra habentur, de Patrinis.
- III** Baptizantis iudae, vel cuiusvis ministri improbitas, non impedit huius sacramenti virtute et efficacia, quonia a Christo, non a ministris dependet.
- V** Sacerdos cum solennibus ceremonijs, extra casum necessitatis (quo etiam iudaeus posset baptizare) in peccato mortali baptizans, peccat mortaliter.
- VI** Extra necessitate non solenniter baptizans, nisi parochus sit, peccat: valet tamen baptismus.
- VII** Minister, qui semper vnus esse debet, solenniter baptizans, stolam ad collum habere debet, indutus superpelliceo.
- VIII** Nemo seipsum baptizare potest.

De Suscipientibus Baptismum.

- I** Omnes qui nati sunt homines, renasci per baptismum possunt, et post obligationem promulgatam baptismi, ex Dei precepto baptizari tenentur. Pueros autem ab Apostolorum temporibus, semper baptizauit Ecclesia Romana et Apostolica, & quo citius confertur eis, tanto securius fit, propter naturae imbecillitate, qua facile moriuntur, non tamen antequam extra venter matris appareant. De consue. dist. 4. ca. Si ad matris.
- II** Pueri infidelium, inuitis parentibus, baptizandi non sunt, ante usum rationis.
- III** Amentes & furiosi, qui nunquam habuerunt usum rationis, etiam repugnantes, baptizantur ut pueri: qui aliquando usum rationis habuerunt, & sani baptismum petierunt, etiam in amentia baptizandi sunt.
- III** Monstra quibus sunt duo capita, pectora duo, tanquam duo homines baptizandi, idque semper, si certum sit, ibi esse duas animas rationales: Si vero dubitetur, tunc vnus illorum absolute, alter sub conditione baptizandus est.
- V** Aulti infideles baptizari possunt, si petant baptismum, et non perseverent in voluntate peccandi, quamuis diu multumque docedi, et probandi (nisi necessitas aliud suadeat) ne ficto animo accedentes, & ignorantes mysteria fidei, tandem cum dedecore deficiant.
- VI** Expositi & inuenti infantes, de quorum baptismum dubitatur, possunt, &

De Baptismo instructio. V

& debent baptizari sub conditione: Si nō es baptizatus ego te baptizo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

De Effectibus Baptismi.

Præcipui effectus baptismi aquæ quatuor esse traduntur: quorū primus est **Gratia**, qua remittitur peccatū Originale, etiā actuale, in adultis. **Secundus** est, totius poenæ, quæ peccatis debetur, **Remissio**. **Tertius** autem est **Character**, quo traditur potestas omnia recipiendi Sacramenta, quæ sine baptismo præcedente, conferri non possunt. **Quartus** est ablatio irregularitatis omnis, præter eam, quæ ex bigamia nascitur, non tamen aufert obligationem aliam circa personam.

De Solennitatibus Baptismi.

Sacras ceremonias & ritus Baptismi, sine necessitate ommittere aut mutare sacrilegiū est. Quod si propter aliquā necessitatē, aut hæresim omissa fuerint, statim cum id fieri potest, adhibeantur, idque in loco sacro. Nam sicut Baptismus, sic Baptismi sacræ ceremoniæ, in ecclesia tantum suscipiendæ.

Solennitatum harum quædam Baptismum antecedunt, uetz Catechismus, qui est instructio fidei, quam baptizandus debet profiteri. **Exorcismus**, cuius tres sunt ceremoniæ, **Exsufflatio** scilicet, qua Dæmonis significatur expulsio. **Salis** in os **immisio**, ad denotandam sapientiam, qua opera christiana debent esse condita. **Saluæ** quoque baptizandi auribus, & naribus **Appositio**, ad denotandum spiritualium sensuum apertionem. **Antecedit** quoque baptismum **unctio** baptizandi in pectore & in scapulis, quæ fit oleo Catechumenorum, quod oleū sanctū, siue salutis vocatur, nimirum propter spirituales salutem. **Quædam** etiam Baptismum consequuntur, quarum vna est **inicipitis Ignatio** chrismate sancto, per quam denotatur ius collatum ad gloriā futurā, & præparatio cuiusque Christiani ad reddendam rationem de ea, quæ in ipso est, fide: Altera verò uestis candidæ **Traditio**, statum innocentia baptismi significantis: **Ultima** est accensæ candelæ in manum baptizati **Porrectio**, fidem per opera lucentem denotantis.

De Patrinis.

Horum officium est admonere quos tenuerunt, ut castitatem custodiant, iustitiam diligant, & charitatē teneant, & ante omnia Symbolum & Orationem dominicam, Decalogum etiam, et quæ sunt prima christiane religionis rudimēta docere. De Consecr. Dist. 4. cap. Vos autē. **Excomunicati**, infideles, hæretici, **Abbatēs**, **monachi**, **religiosi**, **parētes**

A 3 quo-

III quoq; cārnales, patrini esse nō debēt. De consecra. dist. 4. ca. Nō licet. **V**nus tantūm siue vir, siue mulier iuxta sacrorum canonū instituta, vel ad summum vnus & vna, baptizatum de baptismo suscipiant, inter quos, et baptizatum ipsum, et illius patrē et matrē, spūalis cognatio cōtrahitur. Paroch⁹ autē, antequā ad baptismum conferendū accedat, diligenter ab eis, ad quos spectabit, sciscitetur, quē, vel quos elegerint, vt baptizatum de sacro fonte suscipiant, & eum vel eos tantūm ad illum suscipiendum admittat, et in libro eorum nomina describat, doceatque eos quam cognationē cōtraxerint, ne ignorātia vlla excusari valeant. Quōd si alij, prēter designatos, baptizatum tetigerint, cognationem spiritualem nullo modo contrahunt. Quōd si Parochi culpa, vel negligentia secus factum fuerit, nouerit se nō remansurum impunitum. Concil. Triden. Sess. 24. ca. 2. De refor. matri. Et Dist. 4. De Consecr. cap. In Catechismo. Et Cap. Non plures. &c.

Quare Decani rurales debeant diligenter curare, vt pastores seruent hanc vltimam instructionem, ex Concilio Tridentino desumptam.

I Quoniam imitationē quandam militans nostra Ecclesia habet ecclesie triumphantis, in qua libro vitę nomina electorum inscribuntur: quare et Dionysius à D. Paulo edoct⁹, docet etiam patrini siue spōsoris, et baptizati nomina olim à Sacerdotibus scripta: Hierarcha (inquit) imperat vt viri (baptizadi ucq;) atque spōsoris nomina per scribantur, ijs scriptis sacras preces perficit. De Eccle. Hierarcha cap. 2.

II Quoniam patrini ita memores sient sponsionis, quam fecerunt pro baptizatis, nec sinēt ita leuiter ad heresim, atq; Satanae castra deficere, quorum nomine Satanae illiusq; pōpis abrenūciarūt, fidē professi sunt, atq; ecclesie libro inscripti.

III Quoniam sanctissima & antiquissima decreta Ecclesie Catholice, hanc instructionē obseruandam docent. Igin⁹ Papā, qui fuit decimus post D. Petrum, Anno 150. asserit Romanā esse cōsuetudinē, vt singuli singulos suscipiant. De Consecr. dist. 4. ca. In catechis. **I** tē Leo primus, qui fuit 47. pontifex post D. Petrū, circa annum 444. Nō plures (inquit) ad suscipiendum de baptismo infantē accedant, quā vnus, siue vir, siue mulier. In Confirmatione quoque id ipsum fiat. De Consecr. dist. 4. cap. Non plures. **I** dem asserit Iuo Carnoten. Titulo de Baptismo cap. 218. & 219. Hic vixit anno 1090.

I tē Hugo de S. Victore, qui dicit ideo factum esse, ne si paruul⁹ vnus, plures haberet in baptismo susceptores, illa tandē multitudo cōtractionem impediret matrimonij.

I tem in Const. Apost. lib. 3. cap. 16. idem decernitur. **Vide Agendā** quo-

De Baptismo instructio.

VII

quoque Moguntinensem. **hē** Ordinarium Romanum de Ritu bap.
cap. 7. §. 8. vnus (inquit) solus compater esse debet, et nō plures. **hē**

Concil. Trid. quod antiquos canones in vsum necessariō reuocat.

Quoniam multitudinē patrinorum introduxit luxus, auaritia, et ha- **III**
bendi cupiditas, à quib⁹ tamē in baptismo initiādi, dū Satanz & pōpis
ei⁹ renūciāt, debēt esse remotissimi. Hinc fit, vt maior ratio habeatur
conuiuiorū, & munerum, quā sacre fidei, & diuinę conuersationis.

Quoniam laquei multi iniiciuntur, patrinorum multitudine, homi- **V**
nibus, dum scienter & ignoranter matrimonia cōtrahunt prohibita,
in quibus non possunt absque grauissimis peccatis perseuerare, ac mo-
ri, & quę sine magnis scandalis, ac famę rerūque damnis, dirimi ne-
queunt. Hęc ratio est Concilij Tridentini.

Quoniam mysterium S. Trinitatis apertius, expressiusque significa- **VI**
tur vno tm̄ existente patrino, quā dum tres, aut plures offerunt bap-
tizandum. Nam pater personam refert baptizans Sacerdos, vnde &
pater spiritualis dicitur: & Filij, is, qui per baptismum regeneratur,
vnde & filius adoptiuus Dei, & coheres Christi fit. Spiritus sancti de-
nique imaginem gerit patrinus, qui initiandum offert in persona Ec-
clesiæ, quam Spiritus sanctus gubernat.

Patrinus non requiritur de necessitate in baptismo, sed solū prop- **VII**
ter instructionem, quę hodie fit ferē a parentibus. Igitur propter anti-
quos canones Ecclesię, & mysterij expressionē, de qua in sexta rati-
one dictum est, potius vnus quā multi debent esse patrini, & cōtra-
rius vsus, abusus est.

Quia, vt dicit Catechismus Romanus, institutio a multis magistris **VIII**
perturbatur.

Patrinus, pater spiritualis non immeritō appellari potest: Vnus autē **IX**
pater vnus filij esse solet: vnus igitur in baptismo patrinus conueni-
enter magis quā multi.

Patrinus, cum fidē suscipientis baptismum exprimat, vnus esse debet, **X**
sicut et fides vna est, quā noīe filij spūlis petit, et profitetur, quādiu bap-
tizatus infans est. **V**na est Ecclesia catholica, vnus fidem, desi- **XI**
deriumque patrinus exprimit, ergo vnitas patrini magis probanda,
cū Ecclesię vnice vices gerat patrinus.

Id quod est ab vniuersali Ecclesia definitum, post discussionem doc- **XII**
tissimorum hominum ex varijs nationibus, non debet amplius in dis-
putationem reuocari, etiam si nulla posset ratio reddi, quanto minus
propter stultam phantasiā auari vulgi, & indoctorum hominum.

Possunt tamen spectatores conuocari, & sponsonis, baptismiq; su-
scepti testes, quot quisque voluerit esse presentes.

A 4

Ordo